

ності з управління іпотечним покриттям та її анулювання», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.02.2012 за №327/20640, а також рішення Комісії від 07.02.2012 № 235 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів - діяльності з управління іпотечним покриттям», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2012 р. за № 328/20641.

Пруденційний нагляд на фондовому ринку

Захист прав інвесторів є одним з першочергових завдань діяльності Комісії, а впровадження пруденційного нагляду дає можливість довести, що вітчизняний фондовий ринок контрольований та прозорий.

Відзначимо, що пруденційний нагляд передбачає регулярне проведення оцінки загального фінансового стану фінансової установи, результатів діяльності системи та якості управління нею, дотримання обов'язкових нормативів та інших показників і вимог, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами. Запровадження пруденційного нагляду на ринку цінних паперів - це важливий крок для створення ефективного та ліквідного фондового ринку в Україні. Комісія провела масштабну роботу в даному напрямі, оскільки для створення нової нормативної бази необхідно було здійснити моніторинг пруденційних аспектів діяльності об'єктів нагляду, а також провести аналіз наявної в регуляторі інформації для визначення пруденційних показників.

У 2012 році фахівцями Комісії спільно з учасниками ринку, з урахуванням їхніх пропозицій та рекомендацій, активно проводилась розробка положень, що урегулюють пруденційний нагляд на фондовому ринку за торговцями цінними паперами, компаніями з управління активами інституційних інвесторів, а також профучасниками, що здійснюють депозитарну діяльність. Як результат плідної роботи, протягом року було прийнято три нормативних документи. Так, вони встановлюють порядок здійснення пруденційного нагляду за вище названими учасниками фондового ринку, визначають основні ризики їх діяльності, а також показники, які будуть застосовуватися для їх вимірювання, що дозволить здійснювати контроль за ліквідністю компаній і можливість прогнозувати майбутній фінансовий стан на основі аналізу отриманої інформації. Крім того, ухвалені документи передбачають встановлення нормативів, які застосовуватимуться для визначення ступенів ризику.

У 2012 році Комісія пройшла один із кількох етапів впровадження пруденційного нагляду на ринку цінних паперів. Робота над розробкою нормативних документів у цьому сегменті буду проводитися й надалі, а контроль за уникненням системних ризиків профучасників має забезпечити надійність усього ринку в цілому.

Підготовка фахівців з питань фондового ринку

Окрім тісної щоденної роботи з учасниками ринку, Комісія координує роботу з підготовки фахівців з питань фондового ринку. Встановлюючи кваліфікаційні вимоги до осіб, які здійснюють професійну діяльність з цінними паперами, Комісія проводить сертифікацію фахівців шляхом видачі сертифікатів на право здійснення професійної діяльності з цінними паперами в Україні на підприємствах, які мають відповідну ліцензію регулятора, а також анулювання таких сертифікатів.

Так, на базі Українського інституту розвитку фондового ринку Київського національного економічного університету - навчально-методичному центрі Комісії, створено постійно діючу Раду з питань координації роботи з видання методичних посібників та підручників з питань фондового ринку та кор-

поративного управління. До складу Ради увійшли представники Комісії та навчальних закладів, з якими у регулятора укладений договір про співробітництво щодо навчання та атестації фахівців.

Система професійної підготовки фахівців з питань фондового ринку та нагляду за змінами у відомостях стосовно їх трудової діяльності запроваджена в Україні ще з 1996 року. Вона включає в себе навчання, складання кваліфікаційного іспиту та отримання сертифіката.

Підготовка фахівців з питань фондового ринку проводиться за типовими програми навчання фахівців фондового ринку та корпоративного управління, зокрема:

- на право ведення реєстру власників іменних цінних паперів;
- з питань торгівлі цінними паперами;
- з депозитарної діяльності;
- з питань організації торгівлі цінними паперами;
- з управління активами.

Згідно до даних, що надійшли до Комісії від навчальних закладів, станом на 31.12.2012 навчання з питань фондового ринку пройшли 4 812 осіб, атестацію - 2 288 осіб. Крім того, за даними Комісії, всього видано 36 735 сертифікатів на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку, продовжено - 10 696 сертифікатів, у тому числі, у 2012 році Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку було видано 78 сертифікатів, продовжено - 42 сертифікати, а вже Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку видано 2 081 сертифікат. До бюджету України за реєстрацію документів, поданих на сертифікацію, станом на 31.12.2012 надійшло 4,681 млн грн, у тому числі у 2012 році - 990,45 тис. грн.

ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Перш за все, для Комісії одним із важливих напрямків роботи є створення сприятливих умов для правового функціонування фондового ринку. Зокрема, запобігання правопорушенням на ринку цінних паперів, а, в разі їх виявлення, спрямування зусиль на оперативне та всебічне розслідування і вжиття заходів для їх недопущення у подальшому.

Отже, протягом 2012 року уповноваженими особами Комісії було розглянуто 7 657 справ про правопорушення на ринку цінних паперів, за результатами чого було накладено 6 237 штрафів на загальну суму 48,795 млн грн. До того ж, винесено 991 попередження, анульовано 56 ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а також зупинено дію 1 ліцензії, складено 71 протокол про адміністративні правопорушення та закрито 301 справи про правопорушення на фондовому ринку.

Всього за 2012 рік юридичними та фізичними особами за правопорушення на ринку цінних паперів було сплачено штрафів на загальну суму 3, 225 млн грн. до державного бюджету.

Слід зазначити, що найбільш типовими порушеннями на ринку цінних паперів є неподання адміністративних даних професійними учасниками фондового ринку, неподання регулярної та особливої інформації емітентами цінних паперів, невиконання розпоряджень про усунення порушень законодавства про цінні папери. Крім того, у 2012 році Комісією було виявлено та притягнуто до відповідальності кілька торговців цінними паперами за умисні дії, що мають ознаки маніпулювання на фондовому ринку.